

УДК 614:34(477) «1991/2021»

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.58>

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ НИНІШНЬОГО СТАНУ НОРМАТИВНОГО – ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ТА УГОРЩИНИ

Ткач К.Д.,

аспірант юридичного факультету

Університету економіки та права «КРОК»

doktorvzgljad@gmail.comORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0141-2202>

Ткач К.Д. Порівняльний аналіз нинішнього стану нормативного – правового регулювання галузі охорони здоров'я України та Угорщини.

У статті здійснено порівняльний аналіз нинішнього стану нормативно-правового регулювання галузі охорони здоров'я в Україні та Угорщині. Значущість питань охорони здоров'я населення зумовила піднесення їх до рівня одного з важливіших державних завдань, внутрішньої функції сучасної держави, а це вимагає не тільки здійснення ефективного державного управління, а й формування та реалізації державної політики у цій сфері. Саме формуванню та реалізації державної політики нормативно-правового регулювання галузі охорони здоров'я в Україні та Угорщині присвячена ця стаття. У процесі її написання автор дослідив систему правовідносин і державних органів, які виконують відповідні функції і завдання у формуванні й реалізації державної політики охорони здоров'я, проаналізував систему законодавства, що їх регулює, і практику його застосування в обох країнах. У статті визначені місце та роль Верховної Ради щодо політики охорони здоров'я у порівнянні із роллю Державних зборів Угорщини, Кабінетів Міністрів і системи органів виконавчої влади обох країн у справі її реалізації.

Стаття, як і більшість сучасних наукових розробок у цій царині, охоплює проблеми трьох наукових дисциплін – медицини, управління і права. У процесі підготовки даної статті автор опрацював значну кількість медичної літератури, зокрема із соціальної медицини та організації охорони здоров'я, і ґрунтовно дослідив їх наукову проблематику як в Україні так і в Угорщині. Однак намагався висвітлювати питання і проблеми, що виникають у цій площині, саме з позицій правової і, зокрема, адміністративно-правової науки. Тому в даній праці головну увагу зосереджено не на категоріях і поняттях соціальної медицини та організації охорони здоров'я, а на власне правових категоріях і поняттях – правових механізмах реалізації державних медичних та оздоровчих програм, забез-

печенні гарантованою Конституцією України та Основним законом Угорщини права людини на медичну допомогу, охорону здоров'я та медичне страхування, зокрема, гарантованого рівня надання безоплатної кваліфікованої медичної допомоги.

Ключові слова: Україна, Угорщина, Конституція України, Основний закон Угорщини, нормативно-правове регулювання, галузь охорони здоров'я, Кабінет Міністрів, системи органів виконавчої влади.

Tkach K. Comparative analysis of the current state of regulatory and legal regulation of health care in Ukraine and Hungary.

The article provides a comparative analysis of the current state of legal regulation of health care in Ukraine and Hungary. The importance of public health issues has led to their elevation to the level of one of the most important state tasks, an internal function of the modern state, and this requires not only effective public administration, but also the formation and implementation of state policy in this area. This article is devoted to the formation and implementation of the state policy of legal regulation of the healthcare sector in Ukraine and Hungary. In the process of writing it, the author studied the system of legal relations and state bodies that perform the relevant functions and tasks in the formation and implementation of state health policy, analyzed the system of legislation that regulates them and the practice of its application in both countries. The article defines the place and role of the Verkhovna Rada in relation to health policy in comparison with the role of the Hungarian State Assembly, the Cabinet of Ministers, and the system of executive authorities of both countries in its implementation.

The article, like most modern scientific developments in this field, covers the problems of three scientific disciplines – medicine, management and law. In the process of preparing this article, the author has processed a significant amount of medical literature, on social medicine and health

care organization, and thoroughly researched their scientific issues both in Ukraine and Hungary. However, he tried to cover the issues and problems arising in this area from the standpoint of legal and administrative law. Therefore, in this work the main attention is focused not on the categories and concepts of social medicine and health care organization, but on the actual legal categories and concepts – legal mechanisms for the implementation of state medical and health programs, ensuring the human right to medical care, health care and health insurance guaranteed by the Constitution of Ukraine and the Basic Law of Hungary guaranteed level of free qualified medical care.

Key words: Ukraine, Hungary, the Constitution of Ukraine, the Basic Law of Hungary, legal regulation, health care, the Cabinet of Ministers, the system of executive authorities.

Постановка проблеми. Після зміни політичної системи в Україні та Угорщині перед законодавчою та виконавчою владою стала проблема створення такої системи охорони здоров'я, яка б відповідала кращим європейським зразкам. Галузь охорони здоров'я є провідною ланкою у соціальній сфері України, яка зобов'язана забезпечити медичне обслуговування громадян, тим самим здійснювати одну із найважливіших внутрішніх функцій сучасної держави. У зв'язку з цим перед системою охорони здоров'я, як складовою частиною соціально-економічного розвитку країни, постають складні завдання, масштабність і значення яких вимагає створення потужної нормативно – правової бази.

Якість життя в Україні — одна з найгірших серед усіх європейських країн, а також усіх країн колишнього СРСР, які увійшли до рейтингу. Незадовільні показники стану здоров'я населення за даними загальної та дитячої смертності, а також захворюваності в Україні в порівнянні з провідними державами світу вимагають від Верховної Ради, уряду країни розробки комплексної програми реформування системи охорони здоров'я країни. Тому пошук ефективних моделей медичного обслуговування населення, їх правового забезпечення є актуальною проблемою для вирішення якої корисним є використання досвіду країн, які успішно пройшли цей шлях. У даному випадку мова йде про Угорщину.

У свою чергу Угорщина зуміла гармонізувати своє законодавство з нормативно – правовою базою ЄС у сфері охорони здоров'я, що дозволила Будапешт стати повноправним членом Спільноти у 2004 році. Для цього угорці внесли суттєві зміни в Основний закон країни, ухвалити низку законодавчих актів, які були направлені на створення галузевого кодексу охорони здо-

ров'я, охороні прав хворих, деталізацію умов надання медичної допомоги, забезпечення прав споживачів соціальних послуг, регламентацію умов надання медичних послуг, створення системи управління охороною здоров'я, забезпечення соціального страхування, фармацевтику. Уже в 20 роках XXI сторіччя це завдання було реалізовано, але робота по створенню ефективної системи охорони здоров'я продовжується до сьогодні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. В українській науковій літературі цією темою займалися Л. Бабінець, І. Боровик, С. Булеца, Ю. Матвієнко, Д. Степанченко. Угорські вчені Bednay, Dezső Cora, Zoltán Ferge, Zsuzsa Juhász, Gábor Kincses, Gyula Kovács, János Menyhárt, Szabolcs Zombori, Gyula, Rácz Zoltán, Szinai Alexandra, Dr. Jakab Nóra Asbóth Márton, Fazekas Marianna, Koncz József розглядали цю проблематику досить детально і різнобічно. Однак в українському науковому обігу ці роботи практично не використовувалися. Що стосується порівняльного аналізу нинішнього стану нормативно-правового регулювання галузі охорони здоров'я в Україні та Угорщині то ця проблема в українській юридичній науці не розглядалася.

Метою статті є компаративний аналіз нинішнього стану нормативно-правового регулювання галузі охорони здоров'я в Україні та Угорщині, а також розкриття основних проблем визначення основних теоретичних і практичних аспектів державного управління розвитком медичної допомоги в сучасних умовах реформування системи охорони здоров'я України.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день правове регулювання системи охорони здоров'я в Україні здійснюється Конституцією, а в Угорщині Основним законом країни. Так, в Конституції України Стаття 27 говорить про те, що кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань. У Статті 49 стверджується, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності. Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя[1].

У Основному законі Угорщини прийнятій у 2011 році також велика увага приділяється охороні здоров'я громадян. Так у статті ХІХ (1) зазначено, що Угорщина прагне забезпечити соціальний захист усіх своїх громадян. У разі материнства, хвороби, інвалідності, вдовства, сирітства та безробіття, що виникли не з вини громадянина, кожен громадянин Угорщини має право на допомогу, передбачену законом. (2) Угорщина впроваджує соціальне забезпечення через систему соціальних інституцій і заходів для осіб, які потребують допомоги відповідно до пункту (1) та інших. (3) Характер і обсяг соціальних заходів можуть встановлюватися законом відповідно до корисної для суспільства діяльності особи, до якої застосовуються соціальні заходи.

У статті ХХ(1) сказано про те, що кожен має право на фізичне та психічне здоров'я, а у (2) підкреслюється, що Угорщина підтримує реалізацію права згідно з параграфом (1) у сільському господарстві, вільному від генетично модифікованих організмів, забезпечуючи доступ до здорової їжі та питної води, організуючи безпеку та гігієну праці, підтримуючи спорт і регулярні фізичні вправи, а також шляхом забезпечення захисту навколишнього середовища[2].

Порівняльно-правовий аналіз регулювання галузі охорони здоров'я в конституціях України та Угорщини показує, що в українській Конституції більш чітко виписана роль держави у цій царині. Так у Статті 27 говориться про те, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. Суттєвою відмінністю є і те, що в Україні конституційно закріплено те, що у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно, а також те, що існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена.

Для того, щоб положення щодо охорони здоров'я, які закріплені в Конституції України та Основному законі Угорщини були втілені в життя Верховна Рада та Державні збори прийняли низку законів.

Створення галузевого кодексу охорони здоров'я. Закон України прийнятий в листопаді 1992 року: «*Основи законодавства України про охорону здоров'я*» про зміст права на охорону здоров'я говориться, що це право, зокрема, передбачає життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та соціальне обслуговування і забезпечення, які є необхідними для підтримання здоров'я людини; безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище; санітарно-епідемічне благополуччя території і населеного пункту, де людина проживає; безпечні і здорові умови праці, навчання, побуту та відпочинку; квалі-

фіковану медико-санітарну допомогу, включаючи вільний вибір лікаря і закладу охорони здоров'я; достовірну та своєчасну інформацію про стан свого здоров'я і здоров'я населення, включаючи існуючі і можливі фактори ризику та їх ступінь; участь в обговоренні проєктів законодавчих актів і внесення пропозицій щодо формування державної політики в галузі охорони здоров'я; участь в управлінні охороною здоров'я та проведенні громадської експертизи з цих питань у порядку, передбаченому законодавством; можливість об'єднання в громадські організації з метою сприяння охороні здоров'я; правовий захист від будь-яких незаконних форм дискримінації, пов'язаних із станом здоров'я; відшкодування заподіяної здоров'ю шкоди; оскарження неправомірних рішень і дій працівників, закладів та органів охорони здоров'я; можливість проведення незалежної медичної експертизи у разі незгоди громадянина з висновками державної медичної експертизи, застосування до нього заходів примусового лікування та в інших випадках, коли діями працівників охорони здоров'я можуть бути ущемлені загально визнані права людини і громадянина. Слід відзначити, що такими ж правами користуються іноземні громадяни та особи без громадянства, які постійно проживають на території України [3].

7 грудня 2000 р. Указом Президента України було затверджено Концепцію розвитку охорони здоров'я населення України, яка спрямована на реалізацію положень Конституції та законів України щодо забезпечення доступної кваліфікованої медичної допомоги кожному громадянину України, запровадження нових ефективних механізмів фінансування та управління у сфері охорони здоров'я, створення умов для формування здорового способу життя[4].

Ще у 1972 році був Державними зборами Угорщини був прийнятий Закон № ІІ «Про охорону здоров'я». Цей документ був модифікований та у 1997 році був затверджений Закон № СLIV «Про питання охорони здоров'я», який 1 липня 1998р. набрав чинності. Загальна частина цього законодавчого акту регулює права пацієнтів, здоров'я населення, види медичної допомоги, тобто структура системи медичного обслуговування, матеріальні та персональні умови надання медичних послуг, забезпечення якості, відповідальність державних органів в її організації. Окрема частина закону стосується медичних досліджень, репродукції людини, лікування та догляд за психіатричними пацієнтами, трансплантація органів і тканин тощо [5].

Особливу увагу як Верховна Рада України так і Державні збори Угорщини приділили *охороні прав хворих*. Найбільш широкий перелік прав пацієнтів визначається «Основами законодав-

ства України про охорону здоров'я». До таких прав належать, зокрема:

- право на вільний вибір лікаря, якщо останній може запропонувати свої послуги, та вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій;

- право на отримання достовірної і повної інформації про стан свого здоров'я, у тому числі на ознайомлення з відповідними медичними документами, що стосуються його здоров'я;

- право на інформовану згоду щодо застосування методів діагностики, профілактики та лікування та право відмовитись від лікування;

- право на таємницю про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані при його медичному обстеженні;

- право пацієнта, який перебуває на стаціонарному лікуванні в закладі охорони здоров'я, на допуск до нього інших медичних працівників, членів сім'ї, опікуна, піклувальника, нотаріуса та адвоката, а також священнослужителя для відправлення богослужіння та релігійного обряду;

- право направлятися для лікування за кордон у разі необхідності подання того чи іншого виду медичної допомоги хворому та неможливості її подання в закладах охорони здоров'я України;

- право відшкодування заподіяної здоров'ю шкоди;

- можливість проведення незалежної медичної експертизи у разі незгоди громадянина з висновками державної медичної експертизи, застосування до нього заходів примусового лікування та в інших випадках, коли діями працівників охорони здоров'я можуть бути ущемлені загально визнані права людини і громадянина;

- право на оскарження неправомірних рішень і дій працівників, закладів та органів охорони здоров'я[6].

Державні збори Угорщини також прийняли низку законів у цій царині, головним із них є ухвалений у 1997 році Закон № CLIV «Про питання охорони здоров'я», а також у 1992 році було прийнято закон № LXXIX «Про охорону життя плоду», у 1997 р. № XLVII. «Про захист персональних даних пов'язаних із здоров'ям громадянина». Закон 2000 року № CXVI «Про порядок медіації в медицині». У цих законодавчих актах визначені права пацієнтів по змісту аналогічні українським.

Наступним предметом законодавчого регулювання двох законодавчих органів є *деталізація умов надання медичної допомоги*. 19 жовтня 2017 року було ухвалено Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» № 2168-VIII, який запровадив гарантований пакет безоплатних для пацієнта медичних послуг та новий механізм фінансу-

вання надавачів таких послуг. Реалізацію цього механізму та відповідно адміністрування програми медичних гарантій було покладено на засновану 27 грудня 2017 року Національну службу здоров'я України (НСЗУ), що є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення.

НСЗУ функціонує як єдиний державний закупівельник медичних послуг, що акумулює фінансові ресурси Державного бюджету України, призначені для оплати таких послуг, та безпосередньо здійснює розрахунки із закладами охорони здоров'я, а також здійснює моніторинг дотримання ними визначених договорами вимог щодо якості надання медичних послуг.

В липні 2022 року був ухвалений Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення надання медичної допомоги». Цей законодавчий акт розроблений з метою підвищення ефективності діяльності НСЗУ як єдиного державного закупівельника медичних послуг у її взаємодії із надавачами медичних послуг щодо реалізації державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення України.

Прийняття закону дозволило забезпечити продовження реалізації програми медичних гарантій у найбільш ефективний спосіб, що передбачає повну реалізацію права громадян України на доступ до безоплатної медичної допомоги, гарантованої їм Конституцією України[7].

Державні збори Угорщини у 2000 році ухвалили Закон II «Про незалежну медичну діяльність». У преамбулі до закону підкреслено, що Парламент, усвідомлюючи, що реалізація реформи охорони здоров'я, профілактика, розпізнавання та лікування хвороби може бути реалізована лише за активної участі медичної спільноти, яка любить свою професію, пам'ятаючи, що лікування є суспільною справою, в якій основна відповідальність лежить на лікуючому лікарі, визнання цієї роботи медичною спільнотою для того, щоб покращити його становище і тим самим підвищити якість обслуговування пацієнтів, створює наступний закон.

У 2003 році був ухвалений Закон LXXXIV «З окремих питань здійснення діяльності з охорони здоров'я». Приймаючи цей законодавчий акт з метою щодо окремих питань правового статусу медичних працівників Державні збори Угорщини керувалися наступним:

- усвідомлюючи надзвичайну важливість діяльності з охорони здоров'я,

- пам'ятаючи про соціальну повагу до медичних працівників,

- враховуючи специфіку безперервного функціонування системи охорони здоров'я та діяльності медичних працівників,

- враховуючи право пацієнтів на догляд відпочиваючим медичним працівником,
- беручи до уваги нейтральні до сектору вигоди щодо прав та обов'язків постачальників медичних послуг,
- враховуючи відмінності, що виникають із правовідносин щодо продовження індивідуальної медичної діяльності та роботи,
- з метою єдиного визначення правил для медичних працівників і, таким чином, підвищення безпеки медичної допомоги[8].

Верховна Рада України та Державні збори Угорщини приділяють велику увагу *забезпеченні прав споживачів соціальних послуг*. У квітні 2019 року був ухвалений Закон України «Про соціальні послуги», який визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг, спрямованих на профілактику складних життєвих обставин, подолання або мінімізацію їх негативних наслідків, особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

У Законі визначається єдина термінологія і підходи в організації роботи для будь-яких цільових груп (людей з інвалідністю, безробітних, осіб, які зазнали насильства в сім'ї тощо); основні напрямки державної політики у сфері надання соціальних послуг; права і обов'язки одержувачів, завдання постачальників соціальних послуг.

Також передбачені підстави для визнання осіб, сімей такими, що вимагають соцпослуг; єдиний порядок надання таких послуг. Дія цього Закону поширюється на громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах проживають або перебувають на території України[9].

В Угорщині у 1993 році був прийнятий Закон № III «Про соціальне управління та соціальні виплати» у якому було встановлено регулювання пільг, була створена інституційна система, необхідна для оцінки відповідності вимогів до виплати допомоги. Цей закон забезпечує права споживачів соціальних послуг, які передбачені конституцією. Він детально описує особливі права кожної групи бенефіціарів, особливо звернута увага на інвалідів, психіатричних хворих та бездомних.

Відповідно до закону держава відповідає за забезпечення умов соціального догляду через центральні органи влади та органи місцевого самоврядування, а також надає можливість останнім встановлювати інші пільги за рахунок власного бюджету. Таким чином ОМС слід класифікувати як один з органів соціального управління.

Закон поширюється на громадян Угорщини та іммігрантів, які проживають в країні а також для бездомних, біженців та європейських соціальних а також для громадян інших країн, які ма-

ють Європейську соціальну картку, які легально проживають в державі.

Встановлені виплати в основному можна розділити на дві великі групи: соціальні грошові виплати, а також соціальні виплати в натуральній формі.

Щодо першої групи то до неї слід віднести: пенсію для людей похилого віку, догляд за працездатними особами, утримання житла, плата за догляд, тимчасова допомога та допомога на поховання. Щодо другої то це: допомога при працевлаштуванні, утримання житла, державне медичне обслуговування, право на медичні послуги, управління боргом обслуговування та підтримка енергоспоживання[10].

Наступним предметом законодавчого регулювання як в Україні так і в Угорщині є *регуляція умов надання медичних послуг*. В Україні з цього приводу прийнято два закони. Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017 р. та Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» від 06.04.2017 р. В останньому Законі вперше визначено таке поняття, як медична послуга: це послуга, що надається пацієнту закладом охорони здоров'я або фізичною особою — підприємцем, яка зареєстрована та одержала в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та оплачується її замовником. При цьому замовником і, відповідно, платником послуги є не тільки пацієнт, а й держава НСЗУ, відповідні органи місцевого самоврядування, інші юридичні та фізичні особи. З набранням чинності цього закону поняття закладів охорони здоров'я значно розширилося. Відтепер вони можуть діяти як державні, комунальні, приватні чи засновані на змішаній формі власності

А Закон про фінгарантії запровадив нове визначення – «надавачі медпослуг». Це заклади охорони здоров'я усіх форм власності та фізичні особи – підприємці, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та уклали договір про медобслуговування населення з головними розпорядниками бюджетних коштів [11].

Щодо Угорщини то у 2000 році тут затверджений Закон № II «Про незалежну медичну діяльність», у 2003 р. Закон № LXXXIV «Про деякі питання здійснення діяльності з охорони здоров'я». 2006 рік Закон № CXXXII «Про розвиток системи охорони здоров'я».

Закон 2011 року № CLIV «Про передачу закладів охорони здоров'я органів місцевого самоврядування та столичного муніципалітету державі», Закон 2012 року № XXXVIII «Про пере-

дачу у власність стаціонарних спеціалізованих закладів місцевого самоврядування та внесення змін до деяких законів щодо передачі», Закон 2013 року № XXV від 2013 року «Про взяття центральними бюджетними органами виконання спеціалізованих завдань та господарських товариств зі 100% державною формою власності, які надають базові медичні послуги, пов'язані з окремим стаціонарним лікуванням, а також щодо вирішення пов'язаних з цим процедурних питань», Закон 2015 року № СХХІІІ «Про основну медичну допомогу».

У сфері охорони громадського здоров'я необхідно виділити прийнятий у 1993 році Закон № ХСІІІ «Про охорону праці» у якому визначені матеріальні та організаційні умови безпечної для здоров'я праці з метою охорони здоров'я та забезпечення працездатності працівників та гуманізації умов праці, запобігання таким чином нещасним випадкам на виробництві та професійним захворюванням та пов'язані з цим обов'язки та права держави, роботодавців і працівників[12].

У 2008 році був прийнятий Закон XLVI «Про харчовий ланцюг та офіційний нагляд за ним». Цей законодавчий акт також, був направлений на охорону громадського здоров'я, шляхом забезпечення людей безпечною їжею, що у свою чергу вимагає постійного офіційного нагляду за всім харчовим ланцюгом. Відзначимо, що цей закон був розроблений відповідно до норм Європейського Союзу[13].

Окремою галуззю регулювання як однією, так і іншою державою сфери охорони громадського здоров'я є *фармацевтика*.

Нормативно-правова база фармацевтичної галузі нині є дуже великим масивом юридичних актів, які відрізняються за юридичною силою, датою ухвалення, сферою дії, характером волевиявлення тощо. Щодо саме законодавчого регулювання, то основними законами, норми яких регулюють правовідносини у фармацевтичній сфері, є закони України: «*Основи законодавства України про охорону здоров'я*»; «*Про лікарські засоби*»; «*Про внесення зміни до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо встановлення обмежень для медичних і фармацевтичних працівників під час здійснення ними професійної діяльності*»; «*Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори*»; «*Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними*»; «*Про ліцензування видів господарської діяльності*» та низка інших.

28. 07. 2022 року Верховна Рада прийняла Закон України «Про лікарські засоби». Цей законодавчий акт регулює правовідносини у сфері лікарських засобів, пов'язані із створенням, фармацевтичною розробкою, доклінічними дослідженнями, клінічними дослідженнями

(випробуваннями), державною реєстрацією лікарських засобів, виробництвом, виготовленням (виробництвом) в умовах аптеки, призначенням, застосуванням, імпортом, оптовою та роздрібною торгівлею, дистанційною торгівлею, контролем якості лікарських засобів, здійсненням фармаконагляду, а також визначає права та обов'язки юридичних і фізичних осіб, повноваження органів державної влади і посадових осіб у відповідній сфері[14].

В Угорщині у 2005 році був ухвалений Закон № ХСV «Про лікарські засоби для використання людьми та інші закони, що регулюють фармацевтичний ринок». Метою закону є визначення основних положень щодо медицини, постачання лікарських засобів та прав споживачів лікарських засобів з урахуванням правових актів Європейського Співтовариства та інших міжнародно-правових норм і рекомендацій. Обов'язком держави є визначення умов постачання ліків. У рамках цього держава визначає систему вимог, яка забезпечує доступ громадян до безпечних, ефективних, якісних ліків, що відповідають нормативам[15].

У 2006 році був прийнятий закон № ХСVІІІ «Про безпечне та економне постачання лікарських засобів і засобів медичного призначення, а також загальні правила відпуску лікарських засобів». У цьому законодавчому акті законодавець підкреслив, що взяв до уваги те, що ліки та медичні засоби відіграють особливу роль у збереженні здоров'я, попередженні, виявленні та лікуванні захворювань, покращенні якості життя. А також враховуючи той факт, що навіть у разі успіху зусиль із запобігання хворобам неможливо усунути індивідуальні відмінності шансів, що є результатом хвороб, і для того, щоб зменшити ці відмінності, необхідне державне регулювання, яке стверджує справедливість, справедливість та ефективність.

Приймаючи цей закон Державні збори керувалися тим, що сучасна охорона здоров'я не може бути реалізована без трансформації фармацевтики, і що ця трансформація має базуватися на вітчизняних традиціях, міжнародних правилах і практиці[16].

Висновки. Таким чином можна констатувати, що в Україні та Угорщині, за часи незалежності, створена потужна законодавча база, для забезпечення ефективної діяльності сфери охорони здоров'я. У той же час в Україні існуюча система охорони здоров'я не задовольняє більшості проблем населення України. Реформування галузі охорони здоров'я, насамперед слід здійснювати вдосконаливши існуючу нормативно-правову базу. Основи законодавства України про охорону здоров'я потребують перегляду, зважаючи на нові тенденції розвитку суспільства.

Необхідно визначити на законодавчому перелік платних послуг (так званих «медичних послуг другорядного значення», «парамедичних послуг); умови запровадження медичного страхування, тощо.

Крім того, потребує врегулювання питання запровадження інституту сімейної медицини. І насамперед, слід розробити та прийняти єдину довгострокову Державну програму реформування галузі охорони здоров'я [17].

Щодо Угорщини то приймаючи той чи інший закон у сфері охорони здоров'я, Державні збори гармонізували його у відповідність до вимог Європейського Союзу. Тому ці законодавчі акти є досить продуманими та виваженими і слугують укріпленню галузі громадського здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-ii>.
2. Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv>.
3. Удосконалення законодавства про охорону здоров'я (нова редакція основ законодавства України про охорону здоров'я): недоліки та переваги. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_2396.
4. Указ Президента України від 7 грудня 2000 року N 1313/2000 Концепція розвитку охорони здоров'я населення України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1313/2000#Text>.
5. 1997. évi CLIV. Törvény az egészségügyről. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700154.tv>.
6. Закон України Основи законодавства України про охорону здоров'я. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 4, ст. 19).
7. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удоскона-
- лення надання медичної допомоги» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2347-20#Text>.
8. 2003. évi LXXXIV. Törvény az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0300084.tv>.
9. Закон України «Про соціальні послуги»: актуальний коментар. URL: <https://ldn.org.ua/consultations/zakon-ukrajiny-pro-sotsialni-posluhy-aktualnyj-komentar>.
10. 1993. évi III. Törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99300003.tv>.
11. Медичні послуги: хто замовляє, той і платить. URL: <https://ibuhgalter.net/ru/material/416/9005>.
12. 1993. évi XCIII. Törvény a munkavédelemről. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99300093.tv>.
13. 2008. évi XLVI. Törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0800046.tv>.
14. Закон України від 28.07.2022 р. «Про лікарські засоби URL: <https://www.apteka.ua/article/645308>.
15. 2005. évi XCV. Törvény az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0500095.tv>
16. 2006. évi XCVIII. Törvény a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazásáltalános. URL: [szabályairól. https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0600098.tv](https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0600098.tv).
17. Правові засади реформування галузі охорони здоров'я: стан, проблеми, перспективи розвитку. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_6764.